

-ANUS, -ANA, del NP CLARUS, i que en els textos antics apareix més sovint en formes com *Cleirana*, *Cleriana*, si bé retrogradables en *Clariana* més tard per influència de les llatinitzacions dels notaris i escribes.

Claricia [1525]: «supplicam li plàsia muntar en dits llochs --- confirmar los senyals desfigurats e pedrons e térmens desfets, affí haje *clarisia* --- la vila lo-i reputarà a singular gràcia», doc. de 1525 en el *Llibre Roig* de 1643, llegit a Prats de Molló (1970), f° 83v; «emperò, per major *claricia*, suplica ---» altre doc. ross., de 1540 (Alart, *InvLC*), textos que com un de val. també de princ. del S. xvi, citat *AlcM*, té el sign. de 'claredat', si bé ja amb tendència cap a 'aclariment'; d'on 'notícia clara, precisa' evolució ja complerta c. 1640: «dit Bruniquer de sa mà ha scrits y treballats, reduynt y posant a ells moltíssimes coses, y antiguedats y altres *claricies*, designant ab elles los privilegis ---», *Rúbriques* de Bruniquer (I, vol. 8); modernament el mot era popular sobretot a les Illes i en el Nord valencià: «la jornada / resultava en *claricies* ben granada», GaGirona (*Seidia*, 94); «no li sé donar *klarisia*», Càligi; «a vore si podrà donar alguna *claricia* a este sinyor», Torreblanca (1961); a Mallorca i Menorca s'ha estès bastant una forma alterada *aclaricia* (*AlcM*, s. v. *acl-*), però hi resta normal *claricia* (totes dues en les *Rond.* d'AMAlcover), «*claricies*: claredat, notícies exactes, esnet», FGuinart, *Rond. de Men.*, 215, eiv. «*claresia*: sacar en limpio, aclaración» (PzCabreró); mot molt poc conegut modernament en el Princ. (*AlcM*, s. v. *acl-* el localitza a Caldes de Mo. [?]) o gens, però que des de c. 1920 s'hi ha restaurat molt, per via més aviat literària i avui torna a ser-hi força usat. *Clariment* hapax en *AlcM* en context xocant (potser mal tallats els mots, i convindria llegir *carbàs dit esclament?*; tanmateix cf. DCEC I, 816b43, cast. *claramente*). *Clarina* (FEW, s. v. CLAREA, 'clara d'ou', n. 1). *Clarió*: no existeix el fr. *clarion* suposat per *AlcM*; és castellanisme, deformació del fr. *crayon* 'mineral per dibuixar', veg. DCEC, s. v. *crayon*. Corregir en *AlcM* el disbarat d'accentuació del cognom *Clàris* com a *Claris*.

Claró m. 'bertrol' (que *AlcM* confon a tort amb *claró* 'clarí'), mot de l'Ebre i el Segre: «per a la pesca del barb va bé també el bertrol (o *claró*), que és una trampa construïda amb vímets, a la manera d'un cove», ABladé Desumvila, *Benissanet* (1.ª ed., p. 184; 2.ª, p. 152); s'usa igual en tot el baix Segre, des de Massalcoreig (*AlcM*) fins a la Sentiu de Sió, on me l'expliquen com a semblant però distint del *bertrol* (1964); mot d'etimologia incerta, que pot relacionar-se amb *clar* pels intervals que queden entre els vímets, però és fonament semàntic vague, gens convincent, i més aviat crec que es tracti d'un altre ètímon (si bé incorporat secundàriament a la família de CLAR) amb un significat originari com 'enreixat'.

En això hi ha dilema entre el cèlt. CLĒTA i el ll. CLATRUM generalment plural CLATRI; a base de CLĒTA (> *cleda* 'tanca reixada', fr. *clai*e «treillis d'osier servant à différents usages», oc. *cleda* «porte treillissée»), tenint en compte que fr. ant. *clée* apareix algun cop

en el S. XIII, i encara avui en el sentit de «nasse» (= 'bertrol') i que el fr. ant. i dial. *cloon*, *clayon*, oc. dial. *clédou*, té gran extensió per tot França, sigui amb el sentit de «clai, clòture» [*Renart*], sigui amb altres de més acostats, com «petite clai e pour faire égoutter des fromages», «brin de bois flexible servant à la construction des clayonnages», FEW II, 777a, potser podria ser simplement alteració de **clédó/cladó* per influència de CLAR; i també fóra legítim de postular un derivat amb sufixos cèltics força productius, com *KLETO-RO-NO- que hauria resultat normalment **cleró* en fonètica catalana.

Tanmateix, tot amb tot, em sembla més convincent d'admetre un derivat romànic del ll. CLATRUM/CLATRI 'reixa', vist que si aquest mot no ha deixat altra descendència hispànica ni gallo-romànica, en canvi s'ha perpetuat en molts parlars del Sud, del Centre i algun del N. d'Itàlia (REW, 1966), i degué existir també en gallo-romànic en època pre-literària, puix que llavors fou manllevat pel bretó *kléren* «pièce principale de la clai»; en els dialectes italians ha deixat formes que signifiquen especialment 'reixa de fusta' (Lucca i Pistoia *catro*, cors *càtero*, amb altres sentits sic. *chiatru*, etc.); com que CLATRI en llatí s'usa sovint com a *plurale tantum* (així en Propercí, etc.) podríem partir potser d'un genitiu NASSA CLATRORUM 'nansa o bertrol de reixetes', o bé més aviat postular un *CLATRIONE: aquest amb l'avantatge d'explicar millor la desaparició total de la -r- llatina; 4 en conclusió, *CLATRIONE és bastant probable com a base de *claró*, més que les altres alternatives.

Clarot. *Clarutx* < cast. *clarucho*.

Aclarir [c. 1500, doc. barceloní, i *Somni de J. Joan*, 54]: aquell en Comes, *L. de Coses Assenyalades*: «si en lo dit privilegi havia algunes coses obscures o dubtoses, que ells las *aclarissen* e interpretassen» (336); en el primer terç del nostre segle era encara exclusivament mallorquina l'acc. 'esbrinar', 'cast. *averiguar*' (freqüentíssima en l'estil de Mn. Alcover, BDLC, i usada per Costa i Llobera, *AlcM* IV, 4), de manera que en cat. central estava molt generalitzat el castellanisme *averiguar* (essent *esbrinar* mot comarcal estrany al barceloní); des de llavors fou preconitzada la generalització d'aquesta acc. mallorquina, que en efecte és el millor i més còmode substitut d'aquell castellanisme mal arrelat; des de llavors la imitació d'aquest ús mallorquí⁵ ha fet molta via, el *Dfa*. li donà encertadament entrada com a mot del llenguatge comú, i convé que continuï estenent-se; *aclarir la dacs*a val. 'deixar-ne solament quatre o cinc plantes per metre quadrat', Alcúdia de Carlet (1962); la variant *declarir* es troba ja en les *Cròn.* de Jaume I i de Desclot: «quant vench sus al matí, com l'alba *declaría* e-l sol devia aparer sobre la terra ---» (Desclot, *NCL*. «, 80.4).

La variant *aclarar* ha estat sempre molt menys usada que aquella en el Princ. [manca encara Belv., i Lab. la dóna només en segon terme], inoïda a les Illes, i més arrelada segurament en val. (l'usà Teodor Llorente): declarada castellanisme pels filòlegs mallorquins, Fabra acceptà aquesta tesi en *ConvFil.* i l'ex-